

Interreg



**Bendrai finansuoja
EUROPOS SĄJUNGA**

Lietuva – Lenkija

PAGĖGIŲ SAVIVALDYBĖS ŽELDYNŲ TVARKYMO MODELIS

Pagėgiai, 2025

Želdynų tvarkymo modelis parengtas projektui „Žaliojo susitarimo link“ (eng. „Stepping Towards Green Deal“), projekto Nr. LTPL00238, finansuojamas pagal 2021-2027 metų Europos teritorinio bendradarbiavimo Interreg VI-A Lietuva-Lenkija per sieną programą.

Parengė:

Pagėgių savivaldybės administracijos Architektūros ir turto valdymo skyriaus vedėjas,
Valdemaras Dikmonas



Pagėgių savivaldybė

Vilniaus g. 9, 99288 Pagėgiai

(Vilnius street 9, 99288 Pagėgiai)

<https://www.pagegiai.lt>



Urząd Miejski w Zabłudowie, Ul. Rynek 8

(Zabłudów Town Hall, 8 Rynek Street, 16-060 Zabłudów)

<https://umzabludow.wrotapodlasia.pl>

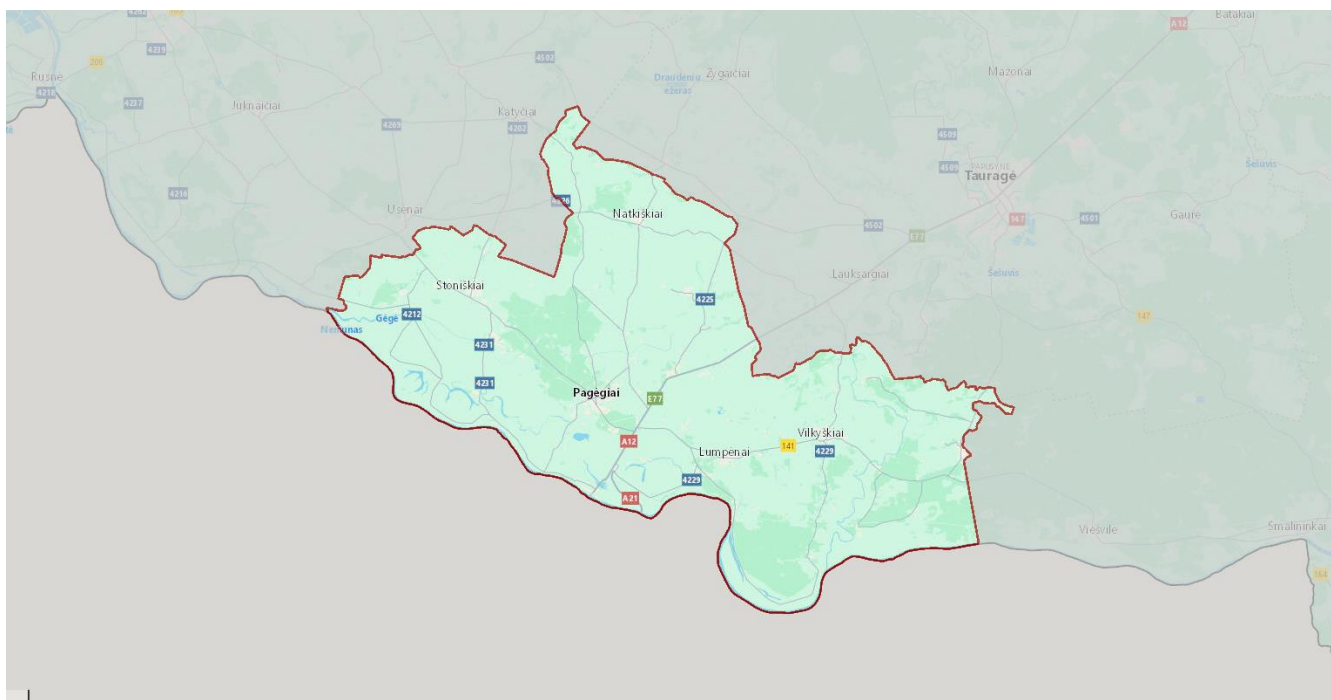
ŽELDYNŲ TVARKYMO MODELIS

PAGĖGIŲ SAVIVALDYBĖ

2025

1. Įžanga ir tikslai

Šis **Žaliųjų teritorijų tvarkymo Pagėgių savivaldybės modelis** (toliau – Modelis) nustato vieningą žolės pjovimo, želdynų priežiūros ir viešųjų žaliųjų erdvių tvarkymo tvarką visoms seniūnijoms: Pagėgių, Stoniškių, Natkiškių, Vilkyškių ir Lumpėnų. Šis Modelis skirtas Pagėgių savivaldybės teritorijoje esantiems viešiesiems želdynams efektyviai planuoti, prižiūrėti, plėtoti ir valdyti. Pagrindinis tikslas – užtikrinti, kad želdynai tarnautų kaip sveikos aplinkos, socialinės traukos, biologinės įvairovės ir ekologinės pusiausvyros veiksnys, siekiant sukurti estetiškai patrauklią aplinką gyventojams ir atvykstantiems svečiams.



2. Esamos būklės analizė

Gyventojų skaičius: ~7 440

Esami želdynai: Pagėgių miesto parkas, Rambyno regioninio parko prieigos, seniūnijų skverai.

Vertinimo aspektai:

- Želdynų prieinamumas: <10 min. atstumu
- Priežiūros kokybė: nevienoda, trūksta standartizavimo
- Biologinė įvairovė: vyrauja vietinės rūšys, bet stokojama pievų, ekologinių koridorių. Monotoniški želdiniai (viešosiose erdvėse vyrauja dekoratyvinės, vienmečių gėlių kompozicijos (pvz., begonijos, petunijos), kurios kasmet sodinamos pagal tą patį šabloną.
- Bendruomenės įsitraukimas: retos pavienės iniciatyvos

3. Funkcinis zonavimas

Teritorijos skirstomos į zonas pagal jų naudojimo intensyvumą ir reikšmę:

I zona (Reprezentacinė): Pagėgių centrinė aikštė, savivaldybės prieigos, Pagėgių miesto parko centrinė dalis, seniūnijų centriniai skverai.

II zona (Rekreacinė/Intensyvi): Žaidimų aikštelės, daugiabučių namų kiemai, mokyklų stadionai, Natkiškių skveras.

III zona (Ekologinė/Ekstensyvi): Rambyno Regioninio parko prieigos, upių pakrantės, atviri laukai miesto pakraščiuose.

IV zona (Apsauginė): Pakelės, pramoninės zonos, teritorijos prie geležinkelio.

4. Tvarkymo standartai ir žolės pjovimas

Žolės pjovimas yra pagrindinis želdynų valdymo elementas, skirstomas pagal zonas:

Zonos tipas	Pjovimo dažnumas	Žolės aukštis (cm)	Pastabos
I Reprezentacinė	10–14 kartų per sezoną	3–5 cm	Pjaunama kas savaitę, žolė surenkama.
II Rekreatinė	6–8 kartai per sezoną	5–8 cm	Pjaunama pagal poreikį, mulčiuojama.
III Ekologinė	1–2 kartai per sezoną	>15 cm	Formuojamos „žydinčios pievos“, pjaunama po Joninių. Seniūnijos privalo palikti 10–20 % nepjautų natūralių zonų , siekiant saugoti apdulkinguosius, išsaugoti pievų biologinę įvairovę ir sumažinti erozijos riziką pakrantėse
IV Apsauginė	2–3 kartai per sezoną	10–15 cm	Užtikrinamas matomumas keliuose, pjaunami kelkraščiai.

Kiti standartai:

- **Žaliųjų zonų priežiūra:** Saugoti vietines augalų rūšis; netrikdyti paukščių perėjimo laikotarpių natūraliose teritorijose; vengti perteklinio pjovimo; mažinti triukšmą ir taršą naudojant elektrinę techniką; išlaikyti natūralias pievas pakrančių zonose; Draudžiama pjauti žolę šlaituose, kurie gali būti pažeisti ar eroduoti – išskyrus atvejus, kai tai būtina saugumui.
- **Medžių priežiūra:** Sanitarinis genėjimas vykdomas ramybės periodu (kovo arba spalio mėnesiais) kartą per metus, formuojamasis genėjimas - kas 2-3 metus, o avarinis - nedelsiant. Draudžiama atlikti neprofesionalų genėjimą („kepures“, masinį šakų šalinimą); žaloti kamienus ar šaknų zonas; pjauti vegetacijos metu be būtinybės.

- **Gėlynų pertvarka:** Palaipsniui pereinama nuo vienmečių (begonijų, petunijų) prie daugiamečių varpinių augalų ir krūmų, kurie sukuria tūrinį želdinimą. Tvarkomas kiekvieną pavasarį.
- **Atliekų surinkimas:** 1–2 kartus per savaitę.
- **Lietaus vanduo:** Naujai projektuojamose erdvėse numatyti nuolydžiai į žaliąsias juostas (lietaus darželius).

5. Plėtros kryptys

Trumpalaikiai (2025 m.): Kultūros centro skvero apželdinimo atnaujinimas įvedant daugiamečius augalus. Automatinio laistymo sistemos įrengimas centrinėje aikštėje.

Vidutiniai (2026–2027 m.): „Žaliųjų koridorių“ sukūrimas jungiant Pagėgių miestą su aplinkiniais miškais. Edukacinių erdvių (pvz., vabzdžių viešbučių) įrengimas mokyklų prieigose ir Pagėgių miesto parko centrinėje dalyje, kelio želdiniai.

Ilgalaikiai (iki 2030 m.): plėtra į kaimus, kiemų želdinimas, integracija į teritorijų planavimą.

6. Institucinės atsakomybės schema

Strategijos sudarymas: Pagėgių savivaldybės administracija

Vykdymas: seniūnijos

Stebėseną: Pagėgių savivaldybės administracijos architektūros ir turto valdymo skyrius

Projektavimas: samdomi kvalifikuoti specialistai

Įtraukimas: seniūnai, mokyklos, kultūros įstaigos ir bendruomenės.

7. Visuomenės įtraukimas

Iniciatyvos: talkos, apklausų organizavimas internetiniame tinklapyje, patogios aplinkos sudarymas gyventojų pasiūlymams priimti.

8. Stebėseną ir vertinimas

Kas metus vykdomi patikrinimai, vertinant:

1. Želdynų būklę (augalų prigijimas, ligos).
2. Pjovimo grafiko laikymąsi (nuokrypis ne daugiau +/- 3 dienos).
3. Gyventojų skundų skaičiaus mažėjimą.
4. Biologinės įvairovės pokytį (stebimas rūšių skaičius ekologinėse zonose).

9. Finansavimo šaltiniai

- **Savivaldybės biudžetas:** Kasdienė priežiūra, seniūnijų personalo išlaikymas.
- **ES struktūriniai fondai:** Didelių parkų ir viešųjų erdvių rekonstrukcija.
- **APVA (Aplinkos projektų valdymo agentūra):** Klimato kaitos adaptacijos priemonėms, lietaus sodams.

- **Verslo ir gyventojų parama:** Socialiai atsakingo verslo ar gyventojų lėšos vaikų žaidimų aikštelių želdinimui.

